

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 10. De inuoluntario simpliciter, violento, & coacto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38987

mutuatore voluntatem mutuā-
di pecuniam, quæ est licita: ad-
ditionem verò illius pacti illi-
citam, (quæ additio potest esse
modus distinctus à substantiā
illius voluntatis,) nō procurat,
sed tantum est paratus accep-
tare, si non possit aliter obtine-
re illud licitum, quod procu-
rat.

C A P V T X.

*De inuoluntario simpliciter, vio-
lento, & coacto.*

117 **I**nuoluntarium sim-
pliciter est id, quod
fit contra voluntatem efficacē.
Ignorantia quamuis antecedēs
non potest causare, vt sit in-
uoluntarium simpliciter secun-

G 6. dum

dùm omnia prædicata, quæ
habet id, quod fit à nobis. Nam
actio illa licet sit inuoluntaria
secundùm prædicata, quæ igno-
rantur; est tamen voluntaria
secundùm ea, quæ sciuntur, &
secundùm quæ est obiectum
voluntatis practicæ executivæ.
Quare ignorantia causat inuo-
luntarium simpliciter, non tam
physicè, quàm moraliter, qua-
tenus illa actio secundùm præ-
dicata ignota, perinde non im-
putatur ignorantibus, ac si non
esset facta à nobis: & in hoc sen-
su etiam actus nostræ volunta-
tis possunt esse inuoluntarij,
quatenus imperamus nobis,
nonnunquam aliquam volitio-
nem executivā nescientes dam-
nū, quod affert, & quod si scire-
mus, ea non imperaretur à no-
bis.

In-

118 Inuoluntarium tamen
physicum simpliciter non cau-
satur nisi à vi externà . Ideò
nulla volitio potest esse inuolū-
taria ; est enim impossibile ,
quòd nolentes velimus , vt ait
Ansel. in Dial. de lib. arb. & ideò
nemo potest simpliciter tristari
de suà volitione , quando eam
actu habet . Coactum est illud
involuntarium , quod fit à nobis ,
vel in nobis per virtutem alte-
rius . Ideò casus qui fit ex in-
nata vi ponderis contra propriā
voluntatem , non dicitur coa-
ctus . Violentum latius patet ,
& definitur ab Aristotele *cuius
principium est extra nihil prorsus
eo conferente cui vis illata .*

119 Hæc definitio excludit
conferre , non in genere causæ ,
sed in genere inclinationis aut
exi.

exigentia, quod constat ex eodem Aristotele 2. Eth. ad Eudemum, cap. 6. *quando igitur, inquit, foris quippiam præter impetum intrinsecum mouerit, sedaueritue; vi id fieri asseueramus, quando verò secus, non vi. Impetus verò intrinsecus, & inclinatio est idem. Ex quibus etiam verbis patet non solum motum, sed etiam negationem posse dici violentam. Ideò nullus actus vitalis potest esse violentus; nam semper prouenit aliquo modo ab exigentiâ intrinsecâ. Item lux non est violenta aëri, quia licet aër non habeat ius ad illam, habet tamen inclinationem, ut ab eâ perficiatur. Ideò & gratia non est violenta animæ; quia anima non habet positiuam inclinationem resistantem in-*

fusioni gratiæ. Negari tamen non potest hanc definitionem Aristotelicam violenti esse imperfectã, eò quòd Arist. non cognouerit posse dari bona quædam supra omnem inclinationem, & appetitum innatum rei accipientis illa bona, & idèò putauit esse contrarium inclinationi, adeòque violentum, quicquid fit ab extrinseco non concurrente positiuà inclinatione passi. Nos verò scientes possibilitatem donorum supernaturalium, ad hoc vt retineamus vtcumque definitionem Aristotelicam violenti debemus eam paulò latiùs explicare, ita vt *ly, non conserre* idem sonet, ac *positiuè repugnare*.

120 Congruè dici potest, à
Deo,

Deo, immediatè nunquam inferri violentiam quando agit, vt causa particularis. Quando enim agit vt causa vniuersalis cum creaturis; tunc finit, vt vna creatura resistat alteri, nec immutat earū inclinationes, quare dum aqua ab igne calefit, aqua nihil per inclinationem confert ad eiusmodi calefactionem. At quando Deus operatur ex absolutà potestate, & vt causa particularis; tunc creaturæ concurrunt per potentiã obedientialem, per quam omnes inclinantur ad obsequendū diuinæ voluntati. Idque sapienter considerauit D. Thom. præsertim, quæst. 6. de miraculis, art. 1. ad 17. *quia scilicet cause inferiores habent naturalem ordinem, & habitudinem ad superiora.*

riores, & inde est, quod illa quae
fiunt in corporibus inferioribus ex
impressione caelestium corporum
non sunt violenta, etiam si videā-
tur contraria naturalibus moti-
bus inferiorum corporum, ut pa-
tet in fluxu, & refluxu maris qui
sequitur motum lunae, & multo
minus est violentum quod à Deo
fit in istis inferioribus. Non
malè tamen phylosopharetur
si quis diceret omnes causas
necessarias nō cognoscitivas, ef-
se inclinatas ad faciendum, &
patiendum id, quod faciunt, vel
patiuntur in illis circumstantijs,
in quibus id faciunt, vel patiun-
tur: non enim habent aliam in-
clinationem, quàm potentiam
acceptam ab authore naturæ,
secundùm quam necessariò se-
per operantur. Licèt nos modò

per

per metaphoram, modò per fi-
 ctionem loquamur de illis, ac si
 haberent illas appetitiones eli-
 citas, quas nos habemus, & ac
 si essent capaces proprii boni,
 illudque desiderarent, sicuti fa-
 ciunt agentia cognoscitiua.
 Quo posito asserendum est
 violentum dici id, quod, vel cõ-
 tra consuetum ordinem rerum
 disponit illas ad interitum, vel
 quod eas priuat aliquà pro-
 prietate, quam haberent sibi re-
 lictæ, absque compensatio-
 ne alterius qualitatis
 utilioris ad ea-
 rum finem,
 aut perfe-
 ctioris.